

РЕШЕНИЕ  
КАРАР

07.08.2026 года

№ 45

с. Айша

Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау турында

2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы "Бердәм дәүләт хакимияте системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законга, 2004 елның 24 июлендәге 45-ЗРТ номерлы "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" Татарстан Республикасы Законына, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының "Айшинское авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге Уставына, Айшинское авыл жирлеге Советы Регламентына туры китереп, Айшинское авыл жирлеге Советы **караар кабул итте:**

1. Кушымтадагы Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл жирлеге Советы карарлары үз көченнән чыккан дип игълан итәргә:

- 2021 елның 10 мартындагы 22 нче номерлы "РТ Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәне раслау турында";

- 2021 елның 27 октябрәндәге 43 нче номерлы "Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү турында";

- 2021 елның 20 декабрәндәге 53 нче номерлы "Айшинский авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү турында", 2021 елның 22 мартындагы 22 нче номерлы Айшинский авыл жирлеге Советы карары белән расланган (Айшинский авыл жирлеге Советының 2021 елның 27 октябрәндәге 43 нче карары белән үзгәртелгән);

- 2023 елның 4 апреләндәге 109 нчы номерлы "Айшинский авыл жирлеге Советының 2021 елның 10 мартындагы 22 нче номерлы карары белән расланган (Айшинский авыл жирлеге Советының 2021 елның 27 октябрәндәге 43 нче, 2021 елның 20 декабрәндәге 53 нче карарлары белән үзгәртелгән) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Айшинский поселогы Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү турында";

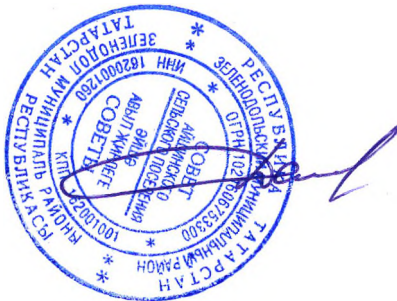
- 2023 елның 24 августындагы 133 нче номерлы "2021 елның 10 мартындагы 22 нче номерлы Совет карары белән расланган (2021 елның 27 октябрәндәге 43 нче, 2021 елның 20 декабрәндәге 53 нче, 2023 елның 4 апреләндәге 109 нчы номерлы Айшинский авыл жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү турында";

- 2026 елның 7 маендагы 29 нчы номерлы "Айшин авыл жирлеге Советы карары белән расланган Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Айшин авыл

жирлеге Советы депутаты статусы турындагы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү турында" 2021 елның 10 мартындагы 22 нче карар (Айшинский авыл жирлеге Советының 2021 елның 27 октябрендәге 43 нче карары, 2021 елның 20 декабрендәге 53 нче карары, 2023 елның 4 апрелдәге 109 нчы карары, 2023 елның 24 августындагы 133 нче карары белән үзгәртелгән )

3. Бу карарны Татарстан Республикасының хокукий мәгълүмат рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Зеленодольск муниципаль районының рәсми сайтында, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында ( <http://zelenodolsk.tatarstan.ru> ) "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, шулай ук түбәндәге адреслар буенча мәгълүмат такталарында бастырып чыгарырга: Айшинский авыл жирлегенең мәгълүмат такталарында, Айша авылы, Молодежная урамы, 60 нчы йорт (Советның административ бинасы), Айша авылы, Светлая урамы, 1 нче йорт ( Айшинская урта мәктәбе бинасы), Айша авылы, 4 нче йорт адреслары буенча урнаштырырга. Молодежная , 60 б .,20, кв. 1, Сафоново авылы , Пешаная ур ., Кл . 46, Успенка авылы , Зеленая ур ., Кл. 1.

Айшинский башлыгы  
авыл торак пункты,  
Совет рәисе



Е.В. Демидова

1 нче кушымта  
Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл  
жирлеген Советы карарына  
2026 елның 7 августыннан, 45 нче номерлы

## **Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл жирлеген Советы депутаты статусы турында нигезләмә**

Бу Нигезләмә Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл жирлеген Советы депутатының (алга таба депутат дип атала) хокукларын һәм бурычларын билгели, һәм аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда төп хокукий һәм социаль гарантияләрен күздә тоталар.

### **1 нче маддә. Депутат статусының хокукий нигезе**

1. Депутат статусы Россия Федерациясенең Конституциясенә, федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районының "Айшинское авыл жирлеген" муниципаль берәмлеген Уставына (алга таба торак пункт Уставы дип атала) һәм әлегә Нигезләмәгә туры китереп билгеләнә.

2. Депутат - Россия Федерациясенең гражданы, бер мандатлы сайлау округында муниципаль сайлауларда сайланган һәм Айшинский авыл жирлеген Советында (алга таба - Бистә Советы) Россия Федерациясенең, Татарстан Республикасы законнары һәм муниципаль норматив хокукий актлар белән каралган вәкиллек һәм башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга вәкаләтле.

3. Депутат үз эшчәнлегендә Россия Федерациясенең Конституциясенә, федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясенә, торак пункт Уставына һәм муниципаль норматив хокукий актларга, шулай ук сайлаучыларның мәнфәгатьләренә таяна.

4. Депутат үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар белән тәэмин ителә.

5. Депутат үз статусын парламент вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйлә булмаган эшчәнлек өчен кулланырга хокукты түгел.

### **2 нче статья. Парламент эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартлары**

1. Депутатлар үз вәкаләтләрен өлешчә эш вакыты нигезендә гамәлгә ашыралар, депутатлык эшчәнлеген төп эш урынында эш һәм хезмәт бурычларын башкару белән берләштерәләр, торак пункт Уставында билгеләнгән очраклардан тыш.

2. Вакытлыча үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, депутатка эш бирүче тарафыннан эшеннән азат ителү гарантияләнгән, аның эш урыны (вазифасы) торак пункт Уставы белән билгеләнгән вакытка саклана.

3. Бистә Советы депутатларының билгеләнгән санының 10 процентыннан артыгы даими нигездә эшли.

### **3 нче статья. Депутатның вәкаләтләре срогы**

1. Депутатның вәкаләтләре срогы биш ел.

2. Депутатның вәкаләтләре аның сайланган көненнән башлана һәм яңа чакырылыш поселогы Советының аның вәкаләтле составындагы беренче утырышы көнендә тәмамлана.

#### **4 нче маддә. Депутат статусына бәйлә чикләүләр һәм тыюлар**

1. Депутатлар, Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, Россия Федерациясе сенаторлары, Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутатлары, Россия Федерациясе субъектларының закон чыгару органнары депутатлары була алмыйлар, Россия Федерациясенең башка дәүләт вазыйфаларын, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт гражданлык хезмәте һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын били алмыйлар. 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы “Дәүләт хакимиятенә бердәм системасында җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” (алга таба 33-ФЗ номерлы Закон) һәм башка федераль законнар.

2. Депутат, 33-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән очраклардан тыш, бер үк вакытта башка муниципалитетның вәкиллеке органы депутаты яки башка муниципалитетның муниципалитет башлыгы вәкаләтләрен башкара алмый.

3. Депутатлар чикләүләренә, тыюларны үтәргә һәм коррупциягә каршы көрәш турындагы Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән йөкләмәләренә үтәргә тиеш.

4. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатларның түбәндәгеләргә хокукы юк:

1) эшқуарлык эшчәнлегә белән шәхсән яки вәкаләтле затлар аша шөгыльләнәргә;

2) түбәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә катнашу:

а) сәяси партияне, профсоюз органын, шул исәптән җирле үзидарә органында булдырылган башлангыч профсоюз оешмасының сайланма органын идарә итүдә бушлай катнашу, башка җәмәгать оешмасының, торак, торак төзелеше, гараж кооперативларының яки күчемсез милек хужалары берләшмәсенең съездында (конференциясендә) яки гомуми җыелышында катнашу;

б) коммерциячел булмаган оешма белән идарә итүдә бушлай катнашу (сәяси партия, профсоюз органы белән идарә итүдә катнашудан тыш, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән башлангыч профсоюз оешмасының сайланган органы, башка җәмәгать оешмасының съездында (конференциясендә) яки гомуми җыелышында катнашу, торак, торак төзелеше, гараж кооперативлары яки күчемсез милек хужалары берләшмәсе), бу хакта Татарстан Республикасы законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Раисасына алдан хәбәр итеп;

в) Россия Федерациясе субъектының муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләренә башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен бушлай тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исемнән оешмага нигез салучының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яки муниципаль милектәге акцияләренә (устав капиталындагы өлешләренә) идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукий актлар нигезендә, муниципаль берәмлекнең оештыручысы (акционеры, катнашучысы) булган оешманың идарә итү органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен бушлай яклау;

г) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укуту, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Ләкин, Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, укуту, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит ил дәүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар тарафыннан гына финанслана алмый.

4) Россия Федерациясенең халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерциячел булмаган дәүләткә карамаган оешмаларының идарә итү органнары,

попечительлар советлары яки күзәтү советлары, башка органнары һәм аларның структур бүлекчәләре әгъзалары булырга.

5. Муниципаль вазыйфаларны биләүче һәм даими рәвештә вәкаләтләргә гамәлгә ашыручы затлар гражданлык, административ яки җинаять эше, яисә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил буларак катнаша алмыйлар (законлы вәкиллек очракларыннан тыш).

## **5 нче статья. Депутатның вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату**

1. Депутатның вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкага китү;
- 3) суд тарафыннан хокукка сәләтсез яки хокукка сәләте чикләнгән дип тану;
- 4) суд тарафыннан югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;
- 5) аңа карата судның гаепләү карары көченә керү;
- 6) даими яшәү өчен Россия Федерациясеннән чит илгә китү;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгыннан туктату яки чит дәүләт гражданлыгы (гражданлыгы) яки яшәү рәхсәте яки Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булу;
- 8) Бина Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 9) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыручы альтернатив гражданлык хезмәтенә жибәрү;
- 10) чит ил агенты статусын алу;
- 11) 33-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән башка очраклар.

2. Депутатның вәкаләтләре, депутат алты ай рәттән барлык утырышларда сәбәпсез булмаган очракта, Бина Советы карары белән вакытыннан алда туктатыла.

3. Бистә Советы депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында карар кабул иткән депутат, әлеге карар рәсми бастырып чыгарылган көннән алып 10 көн эчендә судка шикаять бирергә хокуклы.

4. Әгәр депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы Поселок Советы карары нигезендә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган депутат әлеге карарны судта шикаять итсә, Поселок Советы суд карары законлы көченә кергәнче Поселок Советы депутатларын өстәмә сайлаулар билгеләү турында карар кабул итәргә хокуклы түгел.

5. Депутатның әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пунктында каралган нигез буенча вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында авыл җирлегә Советы карары әлеге статьяның 5 өлешендә каралган срокларда кабул ителмәгән очракта, депутат авыл җирлегә Советының эшчәнлеген процессуаль законнарда каралган тәртиптә шикаять белдерү белән судка мөрәҗғәгать итәргә хокуклы.

6. Әлеге статьяның 1 өлешендә 2 пунктында каралган нигезләр буенча депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы Поселок Советы карары әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән вакыт эчендә кабул ителмәсә, депутат процессуаль законнарда билгеләнгән тәртиптә Поселок Советының гамәл кылмавына шикаять гаризасы белән судка мөрәҗғәгать итәргә хокуклы.

7. Татарстан Республикасы Раисасының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы гаризасы булган очракта, вәкаләтләргә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн - гариза поселок Советына кергән көн.

## **6 нчы статья. Депутатның хокуклары**

1. Депутат түбәндәге хокукларга ия:

- 1) даими комитетларга һәм Бина Советындагы тиешле вазыйфаларга сайлау һәм сайлану;

- 2) Читләшү Советы каравына мәсьәләләр тәкъдим итәргә;
- 3) Поселок Советы тарафыннан төзелгән органнарны һәм Поселок Советы тарафыннан сайланган (билгеләнгән, расланган) вазыйфаи затларга кандидатларны формалаштыру мәсьәләләре буенча фикерләрен белдерергә;
- 4) закон чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә поселок Советының хокукий актлары проектларын тәкъдим итә;
- 5) көн тәртибе, каралачак мәсьәләләрне карау тәртибе һәм эчтәлегә, шулай ук Биналар Советы карарлары проектларына үзгәрешләр кертү буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр кертергә;
- 6) Биналар Советы сессияләрендә Биналар Советы тарафыннан җаваплы яки контрольдә тотыла торган теләсә нинди органның яки вазыйфаи затның гадәттән тыш отчетын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;
- 7) поселок Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә бәхәсләрдә катнашырга;
- 8) үз тәкъдимнәрен һәм тавыш бирү сәбәпләрен нигезләп чыгыш ясарга, мәгълүмат бирергә;
- 9) торак пункт Советы утырышларында гражданның, аның фикеренчә, җәмәгатьчелек өчен әһәмиятле булган мөрәҗәгәтләрен игълан итәргә;
- 10) Поселок Советы тарафыннан төзелгән органнарның составы (санлы, шәхси) һәм Поселок Советы тарафыннан сайланган (билгеләнгән, расланган) вазыйфаи затларга кандидатлар турында фикерен белдерергә;
- 11) Бина Советының даими комитетлары һәм утырышлары протоколлары белән танышырга;
- 12) урынбасарның ярдәмчеләре булырга тиеш.

## **7 нче маддә. Депутатның таныклыгы һәм күкрәге**

1. Депутатның шәхесен һәм поселок Советы депутатының вәкаләтләрен раслаучы документ булган таныклыгы һәм үз вәкаләтләре чорында куллана торган бейджигы бар.

## **8 нче маддә. Депутат эшчәнлегә формалары**

1. Депутатның эшчәнлек формалары түбәндәгеләр:
  - 1) Бина Советы сессияләре эшендә катнашу;
  - 2) Бина Советының даими комитетлары эшендә катнашу;
  - 3) федераль дөүләт органнарының, Татарстан Республикасы дөүләт органнарының, җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, оештыру-хокукий формасына карамастан, оешмалар җитәкчеләренә, җәмәгать берләшмәләренә мөрәҗәгать;
  - 4) муниципаль хокукий акт проекты тәкъдим итү;
  - 5) поселок Советы тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукий актлар проектларын эшләүдә катнашу;
  - 6) закон чыгару инициативасы тәртибендә поселок Советы тарафыннан Татарстан Республикасы Дөүләт Советына кертелгән Татарстан Республикасы законнары проектларын эшләүдә катнашу;
  - 7) депутат сорауын бирү;
  - 8) сайлаучылар белән очрашулар үткөрү, аларның үтенечләре белән эшләү, үз вәкиллек иткән торак пунктта яшәүчеләргә үзенең эшчәнлегә һәм җирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында мәгълүмат бирү;
  - 9) җирле референдумнарны, җәмәгать тыңлауларын, җыелышларны, конференцияләрен һәм гражданның сорауларын оештыруда һәм үткөрүдә катнашу;
  - 10) территорияль җәмәгать үзидарәсен оештыруда катнашу.
2. Депутат үз эшчәнлеген федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, башка муниципаль хокукий актларда һәм Айшинский авыл җирлегә Советы Регламентында каралган башка формаларда да гамәлгә ашыра ала.

## **9 нчы статья. Депутат ярдәмчеләре**

1. Депутатның депутат вазифаларын башкаруда аңа ярдәм итү өчен өч ярдәмчесе булырга хокукы бар. Депутат ярдәмчеләренең эше (эшчәнлеген) ирекле нигездә башкарыла.

2. Депутат үзенең ярдәмчеләре өчен җаваплы һәм аларны теләсә кайсы вакытта алыштырырга хокуклы.

## **10 нчы статья. Депутат һәм сайлаучылар арасындагы мөнәсәбәтләр**

1. Депутат торак пунктта яшәүчеләр белән, шулай ук торак пункт территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, муниципаль һәм башка органнар хезмәткәрләре белән элемтədə тора.

2. Депутат сайлаучылар алдында елына ким дигәндә бер тапкыр үз эшен турында хисап бирә, аларны вакыт-вакыт Поселок Советы эшен турында хәбәрдар итә, шулай ук айга ким дигәндә бер тапкыр җәмәгать кабул итүләре үткәрә.

3. Депутат торак пунктта яшәүчеләрнең законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү өчен законда каралган чаралар күрә, алардан килгән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрен карый һәм үз вәкаләтләре чикләрендә андагы мәсьәләләрне дәрәжә һәм вакытында хәл итүгә ярдәм итә.

4. Гражданның кабул итү;

5. Җәмәгать фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда, тиешле дәүләт органнарына, җирле үзидарә органнарына һәм җәмәгать берләшмәләренә тәкъдимнәр кертә.

6. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл җирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук Башкарма комитет тарафыннан бирелгән биналарда үткәрелә. Зеленодольск муниципаль районының Айшинский авыл җирлегенә депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын үткәрү өчен, аларны тәмин итү тәртибенә туры китереп.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенең җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турындагы законнарына туры китереп үткәрелә.

8. Депутат һәм сайлаучылар арасында очрашуларны оештыруга яки үткәрүгә комачаулау Россия Федерациясенең законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

## **11 нче статья. Депутатлар тарафыннан парламент этикасы кагыйдәләрен үтәү**

1. Депутат торак пункт Советы тарафыннан расланган Депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш, шул исәптән түбәндәгеләргә:

1) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып торырга һәм үзе яки якин туганнары турындагы мәсьәләләрне хәл иткәндә җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфа иткән затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданның эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын кулланмаска;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруга шик тудырырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яки Поселок Советының абруена зыян китерергә мөмкин булган конфликтлы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликтын куркынычы туган очракта - шәхси мәнфәгать (турыдан-туры яки туры булмаган) депутат вазыйфаларын тиешенчә, объектив, гадел башкаруга йогынты ясаган яки йогынты ясарга мөмкин булган очракта - бу хакта Поселок Советына хәбәр итәргә һәм бу мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яки хәл итәргә юнәлтелгән карарын гамәлгә ашырырга;

4) поселок Советы тарафыннан билгеләнгән халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә;

5) парламент вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган федераль закон нигезендә конфиденциаль мәғлүмат дип саналган мәғлүматны парламент эшчәнлегенә белән бәйле булмаган максатларда ачмаска һәм кулланмаска;

6) депутатлык вазыйфаларын башкару белән бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан хезмәт хақы алмау (бүләкләр, акчалата бүләкләр, кредитлар, хезмәтләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка хезмәт хақы).

## **12 нче статья. Депутатның поселок Советы утырышларында катнашуы**

1. Депутат Поселок Советының барлык утырышларында шәхсән катнашырга тиеш.

2. Депутат Поселок Советы сессияләренең вақыты һәм урыны, карау өчен тәкъдим ителгән мәсьәләләр турында хәбәрдар ителә, шулай ук Поселок Советы регламентына туры китереп, бу мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны ала.

3. Әгәр торак пункт Советы утырышларына йөрү мөмкин булмаса, депутат, бер көннән дә соңга калмыйча, бу хакта торак пункт башлыгына хәбәр итә.

## **13 нче статья. Депутатларның Поселок Советының даими комитетлары эшендә катнашуы**

1. Депутат үзе әгъза булып торган торак пункт башлыгы Советының даими комитетларының барлык утырышларында шәхсән катнашырга тиеш.

2. Депутат даими комитетлар утырышларының вақыты һәм урыны, карау өчен тәкъдим ителгән мәсьәләләр турында хәбәрдар ителә, шулай ук бу мәсьәләләр буенча барлык кирәкле материалларны торак пункт башлыгы Советы регламентына туры китереп ала.

3. Әгәр депутат даими комитетлар утырышларына килә алмаса, ул бу хакта бер көннән дә соңга калмыйча торак пункт башлыгына хәбәр итәргә тиеш.

## **14 нче маддә. Депутатның вазыйфаи затлар белән өстенлекле рәвештә очрашу алу хокукы**

1. Депутат эшчәнлегенә мәсьәләләргә буенча Айшинский авыл җирлегенә территориясендә депутат җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр җитәкчеләргә тарафыннан чираттан тыш кабул ителүгә хокуклы.

2. Депутат вазифаи затка турыдан-туры яки аның кабул итү бүлмәсе (секретариаты) аша телдән яки язмача мөрәҗғәгать итә.

3. Телдән мөрәҗғәгать иткәндә, кабул итү вақыты вазыйфаи зат тарафыннан поселок Советы депутаты белән килешенеп билгеләнә, ә депутатның язмача мөрәҗғәгать итү очрагында, кабул итү вақыты вазыйфаи зат тарафыннан депутат үтенечен алынган көннән өч көннән дә соңга калмыйча билгеләнә.

4. Өч көн эчендә урынбасарны кабул итү мөмкин булмаса, вазыйфаи зат, урынбасар белән килешеп, башка вақыт билгели.

## **15 нче маддә. Депутатның мәғлүмат алу һәм тарату хокукы**

1. Депутат җирле үзидарә органнарыннан, муниципаль предприятиеләрдән, учреждениеләрдән һәм аларның вазыйфаи затларыннан үзенең депутатлык эшчәнлегенә кагылышлы, закон белән сакланган сер булмаган мәсьәләләр буенча мәғлүмат алырга хокуклы.

2. Депутат федераль законда билгеләнгән тәртиптә массакүләм мәғлүмат чараларында үз эшчәнлегенә кагылышлы мәсьәләләр буенча чыгыш ясарга хокуклы.

## **16 нчы маддә. Депутатларның мөрәжәгатьләрен карау**

1. Депутатның депутат эшчәнлегенә кагылышлы мәсьәләләр буенча дәүләт органнарына, жирле үзидарә органнарына, оештыру-хокукий формасына карамастан оешмаларга, жәмәгать берләшмәләренә һәм тиешле вазыйфаи затларга телдән яки язмача мөрәжәгать итү хокукы бар.

2. Депутат эшчәнлегә мәсьәләләре буенча мөрәжәгать иткән жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр, һәм аларның вазыйфаи затлары, депутат үтенечен алган көннән алып 15 көн эчендә җавап бирергә яки аның сораы буенча документларны яки мәгълүматны бирергә тиеш, әгәр бу өстәмә өйрәнүне яки тикшерүне таләп итмәсә.

3. Депутат үтенече белән бәйлә рәвештә өстәмә тикшерү яки нинди дә булса мәсьәләләргә өйрәнү кирәк булса, әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаи затлар һәм житәкчеләр депутат үтенечен алганнан соң 15 көн эчендә депутатка хәбәр итәргә тиеш. Депутатның язма үтенечен алганнан соң 30 көннән дә соңга калмыйча, депутатка соңгы җавап бирелә.

4. Дәүләт органнары, оештыру-хокукий формасына карамастан оешмалар, жәмәгать берләшмәләре һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан депутатларның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе һәм вакытлары закон белән билгеләнә.

5. Депутат үз мөрәжәгатендә күтәрелгән мәсьәләләргә жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан карауда турыдан-туры катнашырга хокуклы.

## **17 нче маддә. Депутат сораы**

1. Депутат яки депутатлар төркеме торак пункт башлыгына, жирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә торак пункт Советы компетенциясенә кергән мәсьәләләр һәм аларның депутатлык эшчәнлегенә кагылышлы мәсьәләләр буенча депутат сораы белән мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат сораы Поселок Советы сессиясенә язмача бирелә һәм сессиядә игълан ителә. Депутат сораын әзерләү Поселок Советы регламентына туры китереп башкарыла.

3. Парламент сораы жибәрелгән орган яки вазыйфаи зат аңа алынган көннән алып 15 көн эчендә язмача җавап бирергә тиеш.

## **18 нче маддә. Депутатның вазыйфалары**

1. Депутат түбәндәгеләргә бурычлы:

1) үз эшчәнлекләрен гамәлгә ашырганда Россия Федерациясә Конституциясен, федераль законнары, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын, торак пункт Уставын һәм башка муниципаль хокукий актларны үтәргә; гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен саклауны һәм яклауны тәэмин итәргә;

2) даими рәвештә, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул итү үткәргәргә;

3) гражданның, оештыру-хокукий формасына карамастан оешмалардан, жәмәгать берләшмәләреннән, дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан килгән мөрәжәгатьләргә тиз арада карап чыгарга һәм аларга үз компетенцияләре чикләрендә җавап бирергә;

4) сайлаучылар алдында турыдан-туры җыелышларда хисап тотарга, шулай ук аларга елына кимендә бер тапкыр массакүләм мәгълүмат чаралары аша үз эшләре турында хәбәр итәргә;

5) депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйлә чикләүләргә үтәргә;

6) дәүләт һәм закон белән саклана торган башка серләргә сакларга, депутат вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйлә рәвештә аңа билгеле булган гражданның шәхси тормышына, намусына һәм абруена кагылышлы мәгълүматны ачыкламаска.

2. Депутат федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, торак пункт Уставы һәм торак пункт Советының муниципаль хокукий актлары белән аңа йөкләнгән башка вазыйфаларны башкара.

### **19 нчы статья. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар белән мөнәсәбәтләре**

1. Депутат, жирле үзидарәнең коллегиаль органы әгъзасы буларак, поселок Советы һәм аның органнары эшчәнлегендә аның актив катнашуын тәэмин итүче тулы хокукларга ия.

2. Бистә советы депутатның сайлау округындагы, бистә советындагы эше, бистә советы карарларын һәм күрсәтмәләрен үтәү турындагы отчетын тыңлый.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлар депутатка эшендә кирәкле ярдәм күрсәтергә, депутатны жирле үзидарә органнары эшчәнлегә, үзидарә территориясенә икътисади һәм социаль үсеш программаларын гамәлгә ашыру барышы, депутатның тәнкыйди фикерләре һәм тәкъдимнәре буенча күрелгән чаралар турында хәбәрдар итәргә, шулай ук депутатка законнары, муниципаль берәмлекләренә вәкиллеке органнары эшчәнлегә практикасын һәм жәмәгать фикерен өйрәнергә ярдәм итәргә тиеш.

### **20 нче статья. Депутат эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре**

1. Депутат эшчәнлегенә гамәлгә ашыруның социаль һәм башка гарантияләре торак пунктның законнары һәм муниципаль норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

2. Депутатлар жинаять яки административ җаваплылыкка тартылганда, тоткарланганда, кулга алынганда, тентү үткәрелгәндә, сорау алынганда яки башка жинаять һәм административ процессуаль гамәлләргә дучар ителгәндә, шулай ук депутатларга, алар биләгән торак һәм/яки хезмәт биналарына, аларның багажына, шәхси һәм хезмәт транспортына, хат алышуларына, алар куллана торган элемент чараларына һәм аларга караган документларга карата оператив-тикшерү чаралары үткәрелгәндә, аларның хокукларына гарантияләр федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат белдерелгән фикере, тавыш бирү вакытында белдерелгән позициясе яки депутат статусына туры килә торган башка гамәлләре өчен, шул исәптән вәкаләтләре срогы тәмамланганнан соң да, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Бу кагыйдә депутатның жәмәгать алдында мыскыллау, яла ягу яки федераль закон белән җаваплылык каралган башка хокук бозулар кылган очракларга кагылмый.

4. Депутатның Россия Федерациясенә норматив хокукий актларында каралган коллегиаль карарлар кабул итүдә (шул исәптән көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча тавыш бирүдә) яки биләгән вазыйфасына бәйле башка бурычларны үтәүдә катнашуы, Россия Федерациясенә коррупциягә каршы көрәш турындагы законнары нигезендә мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яки хәл итү таләпләрен үтәмәгән өчен депутатны җаваплылыкка тарту өчен нигез булып тормый.

### **21 нче статья. Парламент эшчәнлеген башкаруда киртә тудырган өчен җаваплылык**

Жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм жәмәгать берләшмәләре вазыйфаи затлары тарафыннан әлегә Нигезләмә нигезләмәләрен үтәмәү, шул исәптән мәгълүмат бирү һәм депутат сорауларына һәм мөрәҗғәтләренә җавап бирү өчен әлегә Нигезләмә белән билгеләнгән вакытларны һәм тәртипләрен үтәмәү, белә торып ялган мәгълүмат бирү, мәгълүмат бирүдән законсыз баш тарту, аны бирүдән качу, депутатларны кабул итү кагыйдәләрен бозу законда каралган җаваплылыкка китерә.